

6.11.2017

Valtiovarainministeriö

Viite: Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan säätelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista. VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

STM:N LAUSUNTO TIEDONHALLINNAN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMISLINJAUKSET -RAPORTISTA

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto julkisen hallinnon tiedonhallinnan säätelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista. Raportti kuvaa ansiokkaasti tiedon turvallista keräämistä, hyödyntämistä ja säilyttämistä koskevat lainsäädännön kehittämistarpeet ja -ehdotukset. STM kannattaa pääosin raportissa esitetyjä keskeisiä kehittämislinjauksia sekä ehdotusta ryhtyä valmistelemaan yleislakia julkisen hallinnon tiedonhallinnasta. Työryhmän tavoitteet tietoaineistojen ja asiakirjojen yksinkertaisesta saatavuudesta, tietohallinnon arviointi-, suunnittelu- ja kuvausvelvollisuuksien yhdistämisestä sekä viranomaisten velvollisuudesta huomioida sidosviranomaisten tietotarpeet ovat erittäin kannatettavia.

Tiedonhallinta on nykyisin ja tulee jatkossa yhä suuremmissa määrin olemaan osa kaikkea yhteiskunnan toimintaa. Tiedonhallinnan yleislainsäädäntöä valmisteltaessa on siten otettava huomioon, että kaikkia tiedonhallintaa koskevia määräyksiä ei voida kattaa yleislakilla. Tiedonhallintaa on jatkossa yhä enenevässä määrin tarve säädellä myös osana muuta lainsäädäntöä.

Työryhmän raportti kattaa hyvin tietoaineistoihin ja niiden käsittelyyn liittyvän lainsäädännön kehitystarpeet. Automaation, tekoälyn ja robotiikan kehittyminen muuttavat tiedon hallinnan roolin passiivisesta tiedon varastoinnista aktiiviseksi osaksi toimintaa. Tämä merkitsee täysin uudenlaisia haasteita tiedonhallinnan lainsäädännölle. Missä määrin automaatio voi korvata ihmisten tekemää työtä ja miten vastuut määritellään? Työryhmän raportti ei juuri käsittele näitä tiedonhallinnan tulevia haasteita. STM ehdottaa, että raportissa mainitaan tämä näkökulma, tehdään selkeäksi raportissa valittu rajaus ja kuvataan mikä on automaation mukanaan tuomien lainsäädännön kehitystarpeiden suhde nyt esitettyyn yleislainsäädännön valmisteluun.

STM kannattaa raportin *Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus* -luvun tavoitteita korostaa tietojärjestelmien rajapintoja ja -rajapintakuvauksia. Sitä vastoin työryhmän ehdotus, jossa tietojärjestelmien yhteentoimivuuden säätely muodostuu raportissa esitettyjen kahden rajapintakuvauksia korostavan elementin varaan, on riittämätön. Rajapinnat ovat olennainen, mutta yksin riittämätön osa yhteentoimivuuden varmistamisessa. Yhteentoimivuus edellyttää myös muita kokonaisarkkitehtuurin ratkaisuja mm. toimintojen, järjestelmien ja tietovarantojen omistajuudesta, sisällöstä ja keskinäisistä suhteista. Raportin *Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjausta koskevan luvun* muutostarpeita osan linjaukset ”Kokonaisarkkitehtuurityötä on jatkettava ja sitä on kehitettävä edel-

leen julkisessa hallinnossa. Sitä koskevista velvoitteista on oltava myös riittävät säädökset lainsäädännössä” jne antavat huomattavasti oikeamman kuvan yhteentoimivuuden edellytyksistä tarvittavista kirjauksista myös uudessa yleislaissa.

Työryhmän ehdotus tietohallintolain mukaisen hankearvioinnin sisällyttämisestä JTS-menettelyyn ja siten talousarviolainsäädäntöön on kannatettava. Samalla on kuitenkin huomioitava, että tämä ei ole yksin riittävä menettely hankkeiden arkkitehtuuriohjaukseen. Lisäksi STM haluaa korostaa, että pelkästään hankekohtaisesti tehtävä kokonaisarkkitehtuuritarkastelulla ei saavuteta yhteentoimivuutta vaan se päinvastoin johtaa erillisiin ja ristiriitaisiin ratkaisuihin.

STM pitää valtiovarainministeriön ja ministeriöiden tietohallinnon ohjauksen toimivaltasäännöksiä koskevia alustavia kehittämissuunnitelmia hyvinä. Samalla STM korostaa, että toimivallan määrittely myös uudessa yleislainsäädännössä on erittäin tarpeellista. Toimivaltakysymyksiä arvioitaessa on syytä ottaa huomioon, että tiedonhallinta on pääsääntöisesti osa muuta toimintaa ja alisteinen toiminnan tarpeelle. Siten tiedonhallinnan ohjauksen toimivalta tulee pääsääntöisesti olla toiminnasta vastaavalla taholla.

Lisätietoja asiasta antaa erityisasiantuntija Jukka Lähesmaa (puhelin 02951 63139 ja sähköposti jukka.lahesmaa@stm.fi).

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

Erityisasiantuntija

Jukka Lähesmaa

LIITTEET

JAKELU

Valtiovarainministeriö / Kirjaamo

TIEDOKSI

STM OHO/DITI
STM HPO ASTO/ASI

